మొదటి సినిమా

కె.వి.రెడ్డి

ముప్ఫై ఏళ్ళ (1942-1971) సినీ దర్శకత్వ జీవితంలో ఆయన రూపొందించిన చిత్రాల సంఖ్య 15 మించలేదు. దర్శకత్వం వహించిన అతి తక్కువ సినిమాల్లోనే చారిత్రాత్మక, జానపద, పౌరాణిక, సాంఘిక -- - ఇలా అన్ని రకాల కథలనీ అజరామరంగా నిలిచిపోయే చిత్రాలుగా తీర్చిదిద్దిన ఘనత కె.వి.రెడ్డిగారిది. నిజానికి ఇప్పుడు నడుస్తున్నది కె.వి.రెడ్డిగారి శతజయంతి సంవత్సరం, కానీ ఎందుకో తెలుగు చిత్రపరిశ్రమ ఈ విషయాన్ని గుర్తించినట్లు ఎక్కడా వార్తలు రాలేదు. భక్తపోతన, పాతాళ భైరవి, దొంగరాముడు, మాయాబజార్, జగదేక వీరుని కథ.. ఒక్కొక్కటీ ఒక్కో ప్రామాణిక దృశ్యకావ్యం! దర్శకులకే మార్గదర్శకుడిగా అరుదైన గౌరవం పొందిన కదిరి వెంకట రెడ్డిగారి మొదటి సినిమా భక్తపోతన వరకూ జరిగిన ఆయన జీవన ప్రస్థానం (వివిధ పత్రికలలో వచ్చిన వ్యాసాల ఆధారంగా) ఈ నెల కౌముది పాఠకులకి ప్రత్యేకం.

కె.వి.రెడ్డిగారి స్వగ్రామం రాయలసీమలోని తాడిపత్రి. తండ్రిగారు కదిరి కొండారెడ్డి. కె.వి.రెడ్డి గారు పుట్టిన తేదీ 1912, జూలై 1. దురదృష్టవశాత్తూ తన రెండో సంవత్సరంలోనే తండ్రిని కోల్పోయారు కె.వి.రెడ్డి. ఆయన తల్లి రెండేళ్ళ పిల్లాడిని తీసుకుని సోదరుడి ఇంటికి చేరారు. ఆ విధంగా చిన్నతనం అంతా మేనమామగారి ఇంట్లోనే గడిచింది. హైస్కూలు వరకూ ఆయన చదువంతా తాడిపత్రిలోనే సాగింది. కె.వి.రెడ్డిగారికి చిన్నప్పటి నుంచి క్లాసుమేట్, బెంచ్‌మేట్..ప్రాణ మిత్రుడు మూలా నారాయణ స్వామి. ఇంకా టాకీ సినిమాలు, సినిమా థియేటర్లూ కూడా లేని ఆ రోజుల్లో బయస్కోప్ అనే పెట్టెలని ఊరూరా తిప్పుతూ అందులో కదిలే బొమ్మలని చూపిస్తుండేవారు. చిన్నతనంలో వీటిని చూసిన కె.వి.రెడ్డి, నారాయణ స్వామి, తాము కూడా పెద్దయ్యాక అలాంటి సినిమాలు తియ్యాలని కలలు కంటుండేవారు. కొన్ని దశాబ్దాల తర్వాత తమ కలలు నిజమౌతాయని, అందులోనూ కె.వి.రెడ్డి

తెలుగు చలన చిత్రచరిత్రలోనే ఒక చరిత్ర నెలకొల్పుతారనీ ఆ పసివయసులో వారెప్పుడూ ఊహించి ఉండరు.

హైస్కూలు చదువయ్యాక కె.వి.రెడ్డి పై చదువులకోసం మద్రాసు వెళితే నారాయణ స్వామి మాత్రం ఉన్న ఊళ్ళోనే వ్యాపారం వైపు మళ్ళారు.

మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలో బి.ఎస్సీ చదువుతూ హాస్టల్‌లో ఉండేవారు కె.వి. రెడ్డి. ఒకవైపు చదువు సాగుతున్నా రెడ్డిగారి ఆసక్తి మాత్రం సినిమాల మీదనే ఎక్కువగా ఉండేది. మూకీ సినిమాలు టాకీ సినిమాలుగా మారుతున్న రోజులవి. మద్రాసులో విడుదలైన సినిమాలన్నీ వదిలిపెట్టకుండా చూడ్డమే కాకుండా అందులోని ప్రతి అంశాన్నీ సూక్ష్మంగా పరిశీలిస్తూ ఉండేవారు కె.వి.రెడ్డి. కాలేజీలో ఆయనకి సీనియర్ ఐన పి.పుల్లయ్య తెలుగులో మొట్టమొదటి టాకీ భక్తప్రహ్లాదకి దర్శకత్వ శాఖలో పనిచేశారు. రెడ్డి గారికి పుల్లయ్యగారికి కాలేజీ రోజుల్లోనే మంచి స్నేహం కుదిరింది. తన సినిమా అనుభవాలని కె.వి.తో పంచుకుంటూ ఉండేవారు పుల్లయ్య. వాళ్ళిద్దరూ కలిసి ఎలాంటి కథలు సినిమాలుగా తీస్తే బావుంటుందీ అని కూడా చర్చించుకుంటూ ఉండేవారు.

బి.ఎస్సీ ఆనర్స్ అయ్యాక ఉద్యోగ ప్రయత్నాలు మొదలుపెట్టారు కె.వి. పంచాయితీ ఆఫీసర్‌గా ప్రయత్నించారు. కుదరలేదు. కనీసం టీచర్ జాబ్ ఐనా దొరుకుంతుందేమోనని చూశారు. అదీ కాలేదు. అప్పుడు తన సహాధ్యాయి కృష్ణారావు అనే అయనతో కలిసి చిన్న బిజినెస్ మొదలుపెట్టారు. దాని పేరు 'స్టాండర్డ్ సైంటిఫిక్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్'. హైస్కూలు విద్యార్థులకి అవసరమైన లాబొరేటరీ కిట్స్ తయారు చేసి అమ్మే వ్యాపారం అది. మొదలుపెట్టిన వేళా విశేషం ఏమో కానీ బిజినెస్ బాగానే పుంజుకుంది.

ఇదిలా ఉండగా ఆయన చిన్ననాటి మిత్రుడూ మూలా నారాయణ స్వామిగారి లైన్ ఇంకో విధంగాముందుకి సాగింది.

తెలుగులో మొట్టమొదటి టాకీ చిత్రాన్ని నిర్మించిన హెచ్.ఎమ్.రెడ్డిగారు మొదలుపెట్టిన రోహిణీ పిక్చర్స్ సినీ నిర్మాణ సంస్థలో మూలా నారాయణ స్వామి భాగస్వామిగా చేరారు. వారిద్దరితో పాటు మరో భాగస్వామి బి.ఎన్.రెడ్డి (తర్వాతి రోజుల్లో వాహినీ పతాకం కింద మల్లీశ్వరి లాంటి కళాఖండాలు తీసిన ప్రముఖ దర్శకులు) ఆ సినిమా పేరు 'గృహలక్ష్మి'. చిత్తూరు నాగయ్యగారికి మొదటి సినిమా కూడా అదే. తను రోహిణీ లో భాగస్వామిగా చేరగానే నారాయణ స్వామిగారికి చిన్ననాటి మిత్రుడు కె.వి.రెడ్డి గుర్తుకు వచ్చారు. చిన్నప్పుడు ఇద్దరూ కలిసి మంచి సినిమాలు తీద్దామనుకున్న చిన్ననాటి కబుర్లు కూడా ఆయనకి గుర్తున్నాయి.

'రోహిణీ సంస్థలో ఏదైనా పనిచేయడానికి రమ్మ'ని కె.వి.కి కబురుపంపారు.

ఐతే అప్పటికే మిత్రుడితో కలిసి ఏదో చిన్న వ్యాపారం చేస్తున్న కె.వి.రెడ్డి వెళ్ళాలా లేదా అని సందేహించారు.

వ్యాపారభాగస్వామి ఐన కృష్ణారావు 'చిన్ననాటి మిత్రుడు అంటున్నావు కదా. ఒకసారి వెళ్ళి చూడు. ఆర్నెల్లు పనిచేయి. ఇష్టం లేకపోతే మళ్ళి వచ్చెయ్యి' అని సలహాఇచ్చారు.

ఆ ధైర్యంతో కె.వి. రోహిణీ సంస్థలో పనిచేయడానికి చేరారు. ఆయనది బి.ఎస్సీ నేపథ్యం కాబట్టి సౌండ్ విభాగంలో చేరితే బావుంటుందని అనుకున్నారు. ఐతే డబ్బు వ్యవహారాలు చూడడానికి నమ్మకమైన మనిషి ఉంటే బావుంటుందనీ, అందునా కె.వి.రెడ్డి మూలా నారాయణ స్వామి గారి బాల్యమిత్రుడు కాబట్టి ఆయన్ని కేషియర్ స్థానంలో కూర్చోబెట్టారు. చేసే పని డబ్బులు లెక్కల చూడ్డమే ఐనా తనకున్న సహజసిద్ధమైన ఆసక్తితో కె.వి.రెడ్డి 'గృహలక్ష్మి' చిత్ర నిర్మాణ సమయంలో అన్ని విభాగాలని వీలైనంత క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చెయ్యడం మొదలుపెట్టారు. 1938లో 'గృహలక్ష్మి' విడుదలై విజయవంతమైంది.

సినిమా ఐతే విజయవంతమైంది కానీ భాగస్వాములు మాత్రం కొనసాగలేకపోయారు. బి.ఎన్.రెడ్డిగారి వ్యవహార శైలీ, హెచ్.ఎమ్.రెడ్డిగారి వ్యవహార శైలి కలవలేదు. అందుకనే 'గృహలక్ష్మి' తర్వాత మూలా నారాయణ స్వామి, బి.ఎన్.రెడ్డి రోహిణీ సంస్థ నుంచి బయటికి వచ్చేసి సొంతంగా వాహినీ పిక్చర్స్ అనే సినీ నిర్మాణ సంస్థని 1938లో ప్రారంభించారు. వీరిద్దరితో బాటు బ్రిజ్ మోహన్ దాస్ అనే మరో భాగస్వామి కూడా వాహినీ పిక్చర్స్‌లో చేరారు.

సహజంగానే కె.వి. మూలా నారాయణ స్వామి మిత్రులు కాబట్టి కె.వి.రెడ్డి కూడా వాహినీ పిక్చర్స్‌లో కొనసాగారు. వాహినీ పతాకం కింద బి.ఎన్.రెడ్డిగారి దర్శకత్వంలో 'వందేమాతరం(1939)', 'సుమంగళి(1940)',' దేవత(1941)' సినిమాలు రూపొందించారు. వీటన్నింటికీ కె.వి.రెడ్డిగారు ప్రొడక్షన్ మేనేజర్‌గా పనిచేశారు. అప్పటినుంచే ఆయన సమయపాలన ఎలా ఉండేదంటే ఆర్టిస్టులందరికీ మధ్యాహ్నం ఒంటిగంటకి లంచ్ బ్రేక్ ఐతే, డ్రైవర్లందరికీ ముందు గానే భోజనాలు పెట్టించి ఒంటిగంటకల్లా వాళ్ళని ఆర్టిస్టులకి అందుబాటులో ఉంచేవారు. ఈ సినిమాలకి కమలాకర కామేశ్వరరావు గారు సహాయ దర్శకులు. కె.వి. రెడ్డిగారికి, కామేశ్వరరావుగారికీ ఈ చిత్రాల నిర్మాణ సమయంలో మంచి స్నేహం కుదిరింది. భవిష్యత్తులో ముందుగా ఎవరు దర్శకులైనా రెండో వారు అక్కడా అసిస్టెంటుగా చేద్దామని అనుకునేవాళ్ళు. ఈ మూడు సినిమాలు మంచి సినిమాలు అని పేరు తెచ్చుకున్నప్పటికీ ఆర్థికంగా అంతగా విజయం సాధించలేదు. అప్పుడు నాలుగో సినిమాగా 'భక్తపోతన' తీద్దామని కంపెనీ భాగస్వాములు నిర్ణయించారు. దర్శకుడిగా కె.వి.రెడ్డిగారిని తీసుకోవాలని కూడా తీర్మానించారు. కె.వి.రెడ్డిగారికి తనకి దర్శకత్వం అవకాశం వస్తే ముందుగా ఏదైనా చక్కటి ప్రేమ కథ తియ్యాలని ఉండేది. ఐతే కంపెనీనిర్ణయం కాబట్టి భక్తి ప్రధానమైనా 'భక్తపోతన'కి దర్శకత్వం చేయడానికి ఆయన సరేనన్నారు.

సినిమా మొదలుపెట్టడానికి ముందే కె.వి.రెడ్డిగారికి కాస్త అసౌకర్యం కలిగే సందర్భాలు ఎదురయ్యాయి. ఆయన చదివింది బి.ఎస్సీ. అంతవరకూ ప్రొడక్షన్ వ్యవహారాలు చూశారే తప్ప దర్శకత్వ శాఖలో పనిచేయలేదు. ఆర్థికంగా తప్పని సరిగా విజయం సాధించే చిత్రాన్ని తీయాలి అని పట్టుదలతో ఉన్నప్పుడు ఇలాంటి అనుభవం లేని కుర్రాడితో ప్రయోగం చేయడం మంచిదేనా అనికొంతమంది సందేహం వ్యక్తపరిచారు. ముఖ్యంగా కె.వి., బి.ఎన్.రెడ్డిగారి ఇంటికి వెళ్ళినప్పుడు వారి కుటుంబసభ్యుల ప్రవర్తన గమనించి తన మీద వాళ్ళకి అంతగా నమ్మకం లేదన్న విషయాన్ని గ్రహించారు. వాళ్ళకి అంతగా నమ్మకం లేనప్పుడు, ఒక వేళ తన మొదటి సినిమా ఫెయిలయితే కంపెనీ మూసివేతకి తను కారణమౌతానన్న భయంతో, మిత్రుడు మూలా నారాయణ స్వామికి విషయం చెప్పారు. ఆయన కె.వి. సందేహాలన్నింటినీ తోసిపుచ్చి 'నువ్వే ఈ సినిమా చేస్తున్నావు' అని బోర్డు మీటింగు పెట్టి, 'భక్త పోతన కి కె.వి.నే దర్శకుడు. ఈ సినిమాలో ఏ మాత్రం నష్టం వచ్చినా అదంతా నేనే భరిస్తాను' అని తెగేసి చెప్పారు.

మొత్తానికి కె.వి.రెడ్డిగారి మొదటి సినిమా 'భక్తపోతన' మొదలైంది. అందరి సహకారం ఉండీ, అందరూ మిత్రులే ఐనప్పటికీ 'పీత కష్టాలు పీతవి' అన్నట్లు 'భక్తపోతన' నిర్మాణానికి కూడా ఇబ్బందులు తప్పలేదు.

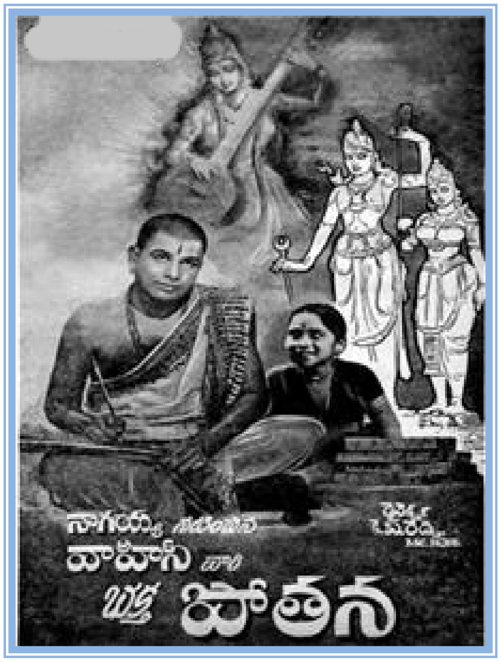

కె.వి.రెడ్డి అంతకు ముందు దర్శకత్వశాఖలో పనిచేయనప్పటికీ, 'దేవత' నిర్మాణ సమయంలోనే 'భక్తపోతన' స్క్రిప్టు గురించి సీనియర్ సముద్రాలగారితో చర్చిస్తూ ఉండేవారు. సముద్రాల, కమలాకర కామేశ్వరరావు గార్ల సమిష్టి కృషితో స్క్రిప్టు తుదిరూపం దిద్దుకుంది. బి.ఎన్.రెడ్డిగారి మొదటి సినిమా 'వందేమాతరం'కి కెమేరాతో బాటు స్క్రీన్‌ప్లేని కూడా సమకూర్చిన రామ్‌నాథ్‌గారే కె.వి.గారి మొదటి సినిమా 'భక్తపోతన'కి ఆ రెండు విభాగాలనీ నిర్వహించారు. తరువాతి రోజుల్లో కె.వి.రెడ్డిగారు దర్శకత్వం వహించిన సినిమాల స్క్రీన్ ప్లేలన్నీ ఒక ప్రమాణంగా అందరూ భావిస్తే , అయనకి స్క్రీన్ ప్లేలో మొదటి పాఠాలు నేర్పింది రామ్‌నాథ్ అని చెబుతుంటారు అప్పటి సమకాలీనులు.

పోతన పాత్రకి అప్పటికి వాహినీ సినిమాలన్నింటిలోనూ నటించిన నాగయ్యగారే ఎంపిక అయ్యారు. శ్రీనాథుడి పాత్రకి మాత్రం విజయవాడకు చెందిన జంధ్యాల గౌరీనాథ శాస్త్రిని తీసుకున్నారు. కమలాకర కామేశ్వరరావుగారి రికమండేషన్ అది.

శ్రీనాథుడి కుమార్తెగా నటించిన మాలతి తర్వాతి రోజుల్లో 'పాతాళభైరవి'లో హీరోయిన్ గా నటించారు. టంగుటూరి సూర్యకుమారి గారు కూడా ఒక అతిథి పాత్రలో నటించారీ చిత్రంలో.

నిర్మాణం మధ్యలో ఉండగానే రెండో ప్రపంచయుద్ధం వచ్చింది. దాని ప్రభావంతో అప్పటికే మూడొంతుల సినిమా పూర్తైన 'భక్తపోతన' నిర్మాణానికి బ్రేక్ పడింది. అందరూ మూటా ముల్లె సర్దుకుని తాడిపత్రికి వెళ్ళిపోయారు. సహజంగానే కె.వి.రెడ్డి గారు తన మొదటి సినిమానే ఇలా ఐనందుకు తీవ్రమైన నిరాశాకి లోనయ్యారు. మళ్ళీ సినిమా మొదలౌతుందన్న ఆశకూడా ఎవరికీ లేకుండింది. అదృష్టవశాత్తూ యుద్ధ వాతావరణం, కొన్ని నెలల్లోనే సమసిపోవడం, మళ్ళీ అందరూ మద్రాసు వచ్చి 'భక్తపోతన' నిర్మాణం కొనసాగించడం జరిగింది. ఐతే అక్కడో చిక్కు వచ్చింది. కె.వి.రెడ్డిగారికి వెన్నుదన్నుగా ఉన్న రామ్‌నాథ్ అప్పటికి జెమినీ స్టూడియోలో చేరిపోయారు. 'భక్తపోతన' చిత్రంలో ఆయన తియ్యాల్సిన కీలకమైన సన్నివేశాలు, కొన్ని ట్రిక్ షాట్స్ మిగిలిపోయాయి. కె.వి వెళ్ళి ఆయన్ని రమ్మని అడిగితే ఆయన తన అశక్తతని తెలియచేయడమే కాకుండా 'ప్రతి దానికీ నేనే కావాలా..ఆ మాత్రం మేనేజ్ చెయ్యలేకపోతే నువ్వేం దర్శకుడి వౌతావ్' అన్నారు. దాంతో పౌరుషం వచ్చిన కె.వి. తనే సొంతంగా మిగిలిన ట్రిక్ షాట్స్‌ని కూడా తీసేసి విజయవంతంగా 'భక్తపోతన' నిర్మాణాన్ని పూర్తిచేశారు.

ఆ తర్వాత భక్తపోతన సృష్టించిన రికార్డుల గురించి వేరే చెప్పాల్సిన పనిలేదు.

సినిమా షూటింగ్ మొదలుపెట్టడానికి ముందే మూలా నారాయణస్వామి అడిగారట 'నీకు రెమ్యునరేషన్ వెయ్యిరూపాయలు ఇద్దామనుకుంటున్నాం. లేదంటే లాభాల్లో పదో వంతు వాటా ఇస్తాం' అని. కె.వి.రెడ్డి గారు లాభాల్లో వాటానే ఎంచుకున్నారు. ఫలితంగా ఆయనకి దక్కిన పారితోషికం పదివేలు..!!

తెలుగు సినిమా కాలం ఉన్నంతకాలం చిరస్థాయిగా నిలిచిపోయే చిత్రాలను రూపొందించిన కె.వి.రెడ్డిగారి మొదటి సినిమా అనుభవాలు అవీ.

సేకరణ, కూర్పు – కౌముది

Click here to share your comments on this article